

Міністерство охорони здоров'я України
Одеський національний медичний університет

“Затверджую”
В. С. проректора з науково-педагогічної
(навчальної роботи)
Проф. Ішмакова І. І.
08 2021 р.

Програма навчальної дисципліни
та робоча програма навчальної дисципліни
Українська мова як іноземна
(для студентів - іноземців підготовчого відділення)

Спеціальність Підготовче відділення

Факультет Міжнародний

Форма навчання – денна

Термін підготовки 2021– 2022 навчальний рік

Загальна кількість годин 1080

З них практика 720

Самостійна р-та 360

Іспит (семестр) I – II

Залік (семестр) I – II

Робочу програму склала: викладач Побережська К. О. на підставі типової програми з дисципліни «Українська мова як іноземна для підготовчих факультетів Вищих навчальних закладів України»

Програму ухвалено на засіданні підготовчого відділення «11» 05 2021 р.

Протокол № 10

Завідувач підготовчого відділення Бурдін І. Е.

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової методичної комісії з гуманітарних дисциплін на «27» 08 2021 р.

Протокол № 1

Голова предметної циклової методичної комісії доц. Єрьомкіна Г. Г.

Програму затверджено на засіданні Центральної Координаційно – методичної Ради університету «30» 08 2021 р.

Протокол № 1

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни українська мова для студентів-іноземців, які навчаються на підготовчих факультетах (відділеннях) вищих навчальних закладів, призначена для викладачів української мови.

ВСТУП

Програма з української мови для студентів-іноземців, які навчаються на підготовчих факультетах (відділеннях) вищих навчальних закладів України, призначена для викладачів української мови як іноземної. Програму можуть використовувати викладачі як довідковий матеріал для підготовки до занять, організації контролю з метою укладання додаткових навчальних матеріалів.

Програму розраховано на 722 навчальні години, відведені на вивчення української мови у відповідності до кількості годин, передбаченої навчальним планом підготовчих факультетів (відділень) для іноземних громадян.

Матеріал для програми підібрано з урахуванням цілей навчання, зумовлених комунікативними, освітніми та пізнавальними потребами студентів підготовчих факультетів та відділень. Освітня мета реалізується лише за умови досягнення студентами певного рівня володіння мовою, тому комунікативна мета навчання є основною. Ця мета досягається формуванням у студентів потрібних мовних та мовленнєвих умінь читання, аудіювання, усного та писемного мовлення. Формування навичок та умінь у кожному виді мовленнєвої діяльності має певну специфіку, що враховує тісний взаємозв'язок усіх видів мовленнєвої діяльності.

Програму розроблено на основі :

- Типової програми з дисципліни «Українська мова для студентів-іноземців підготовчих факультетів вищих навчальних закладів України»

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, завдання та предмет вивчення дисципліни

Основною *метою* запропонованого курсу є формування цілісної системи знань студентів про мову, збагачення словникового запасу іноземців, розвиток усного й писемного, монологічного та діалогічного мовлення, удосконалення вмінь та навичок з усіх видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо, аудіювання та говоріння) науково-навчальної та соціально-культурної сфери спілкування.

Основними *завданнями* курсу є:

- 1) навчити студентів користуватися різноманітними засобами української мови на основі практичного засвоєння основних мовних і мовленнєвих понять, визначень та правил;
- 2) забезпечити засвоєння норм української літературної мови;
- 3) сформуванати українознавчу компетенцію.

Матеріал курсу розподілено за трьома взаємопов'язаними блоками – мовним, комунікативним та українознавчим.

Мовний блок визначає особливості фонетичної, лексичної, морфологічної, словотвірної, правописної та синтаксичної систем української мови. Ідеться, зокрема, про вимову звуків та позначення їх літерами, про граматичні категорії різних частин мови, про особливості українського словотвору, будову різних типів речень.

Комунікативний блок – це система мовленнєвих зразків для формування практичних умінь і навичок з усіх видів мовленнєвої діяльності. Основні відомості для вивчення – адресат мовлення, монолог і діалог (полілог), український мовленнєвий етикет.

Українознавчий блок реалізується у змісті практичних завдань і вправ, у тематиці усних висловлювань. Цьому також сприятиме залучення текстового матеріалу, пов'язаного з історією української держави, її символами, життям українського народу, його культурою, ментальністю.

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

I. Фонетико-графічний матеріал.

1. Загальні положення.
2. Звуки і літери. Орфоепічні норми граматичних форм.
3. Апостроф.
4. Склад.
5. Інтоніяція.

II. Морфологічний матеріал.

1. Іменники.
2. Займенники.
3. Прикметники.
4. Дієслова.
  - а) вираження дії, що відбувалася раніше;
  - б) вираження дії, що відбуватиметься; в) вираження результативної дії;
  - г) вираження минулої та майбутньої результативних дій; д) вираження прохання, побажання, наказу; є) вираження напрямку руху.
5. Числівники.
6. Прислівники.
7. Дієприкметники.
8. Дієприслівники.

III. Синтаксичний матеріал.

1. Прості речення. Поняття про суб'єкт і предикат.
2. Складні речення.
3. Уживання сполучників у простому і складному реченнях.

IV. Словотвірний матеріал.

1. Творення іменників.
2. Творення прикметників.
3. Творення дієслів.
4. Творення прислівників.

5. Творення числівників.
6. Творення займенників.

V. Ситуативно-тематичний мінімум соціально-культурної сфери спілкування.

1. Факультет.
2. Робочий день.
3. Наш гуртожиток.
4. Обід.
5. Знайомство.
6. Бібліотека.
7. Моя родина.
8. Познайомтеся, Харків.
9. Мій вихідний день.
10. Дружня допомога.
11. Супермаркет.
12. У гостях.
13. Прогулянка містом.
14. Спорт у житті людини.
15. День народження.
16. Український патріот.
17. Пори року в Україні.
18. Хай буде мир на землі.
19. У поліклініці.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

I СЕМЕСТР

1. Говоріння. Монологічне мовлення – уміння передати зміст прочитаного або складеного на матеріалі нейтрального стилю мовлення, прослуханого тексту, перевіряється логічність висловлювання, відповідність мовним нормам. Темп мовлення – 120 – 130 слів/ хв. (за Г. Г. Городіловою).

2. Діалогічне мовлення – уміння взяти участь у діалозі в запрограмованій ситуації. Контроль: наявність логічної зв'язаності діалогу, відсутність комунікативно-значущих помилок, темп мовлення – 120 – 130 слів/ хв.

3. Аудіювання. Вимоги до аудіотексту: адаптований текст, час звучання тексту – 10 хвилин. Темп звучання – 160 – 180 слів/ хвил. (за Н. І. Соболевою). Ступінь розуміння аудіотексту контролюється за допомогою відповідей на запропоновані питання.

4. Читання. Тексти для читання будуються на основі лексики нейтрального стилю мовлення. Обсяг тексту – 300 – 400 слів. Робота з текстом – 15 хв. (за Н. К. Бенедиктовою). Розуміння тексту перевіряється за допомогою відповідей на питання або переказуванням тексту.

5. Письмо. Перевіряються вміння: а) скласти письмову розповідь із вивченої теми; б) переказати зміст прочитаного або прослуханого тексту; б) скласти план прочитаного або прослуханого тексту.

II СЕМЕСТР

1. Говоріння. Монологічне мовлення – уміння передати зміст прочитаного або прослуханого тексту, перевіряється уміння висловити власні погляди, побудувати власне мовленнєве висловлювання. Контроль: логічність висловлювання, відповідність мовним нормам. Темп мовлення – 150 – 180 слів/ хв.

2. Діалогічне мовлення – уміння брати участь у діалозі в запрограмованій ситуації. Контроль: наявність логічного зв'язку діалогу, ступінь розуміння співрозмовника, відсутність комунікативно-значущих помилок, темп мовлення – 150 – 180 слів/ хв.

3. Аудіювання. Вимоги до аудіотексту: адаптований або неадаптований текст, час звучання тексту – 30 – 40 хвилин. Темп звучання – 180 – 240 слів/ хвил. Кількість подання – один раз. Ступінь розуміння аудіотексту контролюється за допомогою відповідей на запропоновані питання або відтворення тексту.

4. Читання. Перевіряється сприйняття, розуміння тексту, що читає студент про себе. Тексти для читання можуть бути як адаптованими, так і неадаптованими. Обсяг тексту – до 2000 слів. Швидкість читання про себе –

150 – 180 слів/ хв. Робота з текстом – 15 – 20 хв. Розуміння тексту перевіряється за допомогою відповідей на питання або переказуванням тексту.

5. Письмо. Перевіряються вміння: а) скласти письмову розповідь за вивченою темою; б) переказати зміст прочитаного або прослуханого тексту; б) скласти план прочитаного або прослуханого тексту. Вимоги до складання письмової розповіді: розкриття теми, логічність висловлювання, відповідність мовних засобів мовній системі й нормі.

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Чистякова А.Б., Селіверстова Л.І., Лагута Т.М. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2006. – 524 с.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова як іноземна (для студентів - іноземців підготовчого відділення)

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за видами навчальної роботи (за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Всього годин	Семестри	Години				Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
		В тому числі		Самостійна робота	В тому числі		
		Аудиторні	Практичні, семінари		Контр. раб.(кількість)		
1080	1;2	720	720	360	10	1;2	1;2

2.2. Зміст дисципліни за темами

1. Фонетика. Фонетичні поняття та закони.
2. Категорія роду, числа.
3. Поняття істота / неістота.
4. Вираження об'єкта дії за допомогою іменників у знахідному відмінку. Звертання до особи (кличний відмінок).
5. Вираження місця дії за допомогою іменників у місцевому та родовому відмінках.
6. Вираження часу дії за допомогою: а) іменників у знахідному відмінку однини; б) іменників-назв місяців у місцевому відмінку; в) порядкових числівників та іменників на позначення часового виміру (*о котрій годині?*); г) прийменникових конструкцій з іменниками в родовому відмінку.
7. Вираження ознаки предмета та вираження власника предмета за допомогою іменників у родовому відмінку.
8. Вираження наявності або відсутності особи або предмета в певної особи за допомогою іменників у родовому відмінку.
9. Вираження знаряддя дії, об'єкта сумісної дії, об'єкта дії за родом діяльності та засобу пересування за допомогою іменників в орудному відмінку.
10. Вираження відстані й напрямку руху за допомогою іменників у родовому відмінку.

- 11.** Позначення адресата дії, вираження віку особи чи предмета за допомогою конструкцій з іменниками в давальному відмінку.
- 12.** Особові займенники. Вживання особових займенників у знахідному відмінку для вказівки на об'єкт дії.
- 13.** Указівка на місце дії за допомогою особових займенників у місцевому відмінку; на відсутність особи або предмета в певної особи за допомогою особових займенників у родовому відмінку.
- 14.** Указівка на особу або предмет, що виступають знаряддям дії, об'єктом сумісної дії та засобом пересування за допомогою особових займенників в орудному відмінку; на адресат дії за допомогою особових займенників у давальному відмінку.
- 15.** Вираження ознаки предмета чи особи за допомогою прикметників.
- 16.** Вираження ознаки особи або предмета, що: а) виступають об'єктами дії, за допомогою прикметників у знахідному відмінку; б) позначають місце дії, за допомогою прикметників у місцевому відмінку.
- 17.** Вираження ознаки особи або предмета, відсутніх у певної особи, за допомогою прикметників у родовому відмінку. Вираження ознаки адресата дії за допомогою прикметників у давальному відмінку.
- 18.** Вираження належності певній особі предмета або особи. Присвійні займенники.
- 19.** Указівка на особу або предмет. Вказівні займенники.
- 20.** Дієслово. Вираження дії, що відбувалася раніше, за допомогою дієслів минулого часу недоконаного виду.
- 21.** Вираження дії, що відбуватиметься, за допомогою дієслів майбутнього часу недоконаного виду.
- 22.** Вираження нетривалої завершені (результативної) дії за допомогою дієслів доконаного виду. Вираження минулої та майбутньої результативних дій.
- 23.** Вираження прохання, побажання, наказу за допомогою дієслів наказового способу .

24. Вираження напрямку руху за допомогою іменників у родовому відмінку й дієслів руху.
25. Вираження ознаки дії за допомогою прислівників. Прислівники на позначення: а) способу дії; б) часової ознаки дії; в) місця дії.
26. Просте речення. Поняття про суб'єкт і предикат.
27. Складне речення зі словами *хто, що*.
28. Уживання сполучників I (= Й= ТА), А у простому і складному реченнях.
29. Уживання кількісних числівників.
30. Уживання порядкових числівників.
31. Порівняння ознаки предметів, осіб, станів за допомогою прикметників вищого й найвищого ступенів порівняння.
32. Вираження ознаки особи або предмета за дією допомогою дієприкметників. Активні й пасивні дієприкметники.
33. Заміна речення з дієприкметниковим зворотом синонімічним складним реченням з підрядним означальним.
34. Вираження додаткової дії за допомогою дієприслівників. Дієприслівники недоконаного та доконаного виду.
35. Заміна дієприслівника або дієприслівникового звороту підрядним реченням зі сполучниками *коли, тому що*.
36. Систематизація структурно-семантичних моделей складних речень.

2.3. Практичні заняття

№	ЗМІСТ	Кільк. годин
1	2	3
1.	Фонетико-графічний матеріал. Голосні, приголосні. Чергування приголосних. Орфоепічні норми граматичних форм. Апостроф, Склад. Наголос. Інтонація.	36
2.	Іменник. Рід. Число. Істота. Неістота. Поняття про відмінки	24
3.	Вираження об'єкта дії за допомогою іменників у знахідному відмінку. Звертання до особи.	12

Продовження табл.

1	2	3
4.	Вираження місця дії. Вираження часу дії.	18
5.	Вираження ознаки предмета. Вираження власника предмета.	12
6.	Вираження наявності або відсутності особи або предмета в певній особі.	12
7.	Вираження знаряддя дії, об'єкта, сумісної дії та засобу пересування.	12
8.	Вираження ознаки об'єкта за родом діяльності, ознаки знаряддя, ознаки засобу пересування.	12
9.	Вираження відстані і напрямку руху.	12
10.	Позначення адресата. Вираження віку особи чи предмету.	12
11.	Особові займенники. Указівка на об'єкт дії за допомогою особових займенників. Займенники у знахідному відмінку.	18
12.	Вираження ознаки предмета та особи. Прикметник.	24
13.	Вираження ознаки особи або предмета, що виступають об'єктом дії.	12
14.	Вираження ознаки особи або предмета, що позначають місце дії.	12
15.	Вираження ознаки особи або предмета, відсутніх у певної особи.	12
16.	Вираження ознаки адресата дії.	12
17.	Вираження належності певній особі предмета або особи. Присвійні займенники.	18
18.	Вираження належності певній особі присутніх або відсутніх предмета або особи.	12
19.	Вираження належності певній особі об'єкта за родом діяльності, знаряддя дії, об'єкта сумісної дії, засобу пересування.	12
20.	Указівка на особу або предмет. Вказівні займенники.	12
21.	Указівка на певні особу або предмет з інших однорідних, що виступають об'єктом дії.	12
22.	Указівка на певний об'єкт дії за родом діяльності, та знаряддя дії, на об'єкт сумісної дії, на засіб пересування.	12
23.	Вираження дії. Дієслово.	18
24.	Вираження дії, що відбувалася раніше. Вираження дії, що відбувається. Проста форма.	24
25.	Вираження результативної дії. Вираження минулої та майбутньої результативних дій.	24
26.	Вираження прохання, побажання, наказу.	12
27.	Вираження напрямку руху. Вираження ознаки дії.	12
28.	Просте речення. Поняття про суб'єкт і предикат	12
29.	Складне речення зі словами хто, що. Уживання сполучників у простому реченні.	24
30.	Вираження кількості предметів або осіб. Уживання простих кількісних числівників.	12
31.	Порівняння ознаки предметів, осіб, станів.	12
32.	Порівняння ознаки дії.	12
33.	Вираження ознаки особи або предмета за дією.	12

Продовження табл.

1	2	3
34.	Вираження додаткової дії.	12
35.	Складні речення зі словами який, яка, яке, які, що.	12
36.	Уживання складних речень зі словами як, коли, де.	12
37.	Вираження причини дії (чому?)	12
38.	Уживання складних речень зі словами (з) яким, якою, (з) чийм, чиею, чіями.	12
39.	Вираження одночасності та послідовності дій.	12
40.	Вираження умови.	12
41.	Вираження необхідності, доцільності дії.	12
42.	Вираження мети дії (навіщо?)	12
43.	Вираження наслідку дії.	12
44.	Словотвірний матеріал. Творення іменників.	16
45.	Творення прикметників.	12
46.	Творення дієслів.	12
47.	Творення прислівників.	12
48.	Творення займенників.	12
49.	Лексичні теми. Факультет. Робочий день. Наш гуртожиток. Обід. Знайомство. Бібліотека. Моя родина. Pozнайомтесь, Харків. Мій вихідний день. Дружня допомога. Супермаркет. У гостях. Прогулянка містом. Спорт у житті людини. День народження. Український патріот. Пори року в Україні. Хай буде мир на землі. У поліклініці.	120
Всього		722 год.

2.4. Самостійна навчальна робота студента

ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	
1.	Повторення лексично-граматичного матеріалу уроку.
2.	Вивчення лексики та лексичних тем.
3.	Підготовка до контрольних робіт.
4.	Виконання домашнього завдання.
Всього: 351 година	

2.5. Методи та засоби контролю

1. Поточний контроль

Проводиться на кожному занятті. Оцінюється рівень розуміння студентом граматичного матеріалу, вміння формулювати запитання по темі та давати на нього відповідь, якість підготовки домашнього завдання.

2. Поетапний контроль

Проводиться по закінченню вивчення теми. Проходить у формі контрольної роботи. Кожен студент отримує індивідуальне завдання, що включає практичні завдання з граматики.

3. Підсумковий контроль

Іспит з української мови проводиться наприкінці терміну навчання. Оцінюється письмова робота студента по граматиці та монологічна доповідь студента на запропоновані теми. Повне оволодіння студентом вивченого матеріалу здійснюється за допомогою додаткових запитань.

2.6. Критерії оцінювання знань

Оцінка знань студента проводиться за п'ятибальною національною шкалою:

5 - оцінка „ *відмінно* ” ставиться, коли студент дає абсолютно вірну відповідь, без значущих помилок мовленнєвого характеру.

4 - оцінка „ *добре* ” ставиться, коли студент дає вірну відповідь, але мають місце помилки мовленнєвого характеру, тему розкрито не повною мірою або не чітко.

3 - оцінка „ *задовільно* ” ставиться, якщо тему розкрито не повною мірою, порушено зв'язок, логічність переказу, мають місце комунікативно значущі помилки.

2 - оцінка „ *незадовільно* ” ставиться, коли тему не розкрито, студент не може виконати завдання або відповісти на запитання.

2.7. Література

Основна література:

1. Чистякова А.Б., Селіверстова Л.І., Лагута Т.М. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2006. – 524 с.

Додаткові джерела:

1. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2004.
2. Космакова-Братушенко Г.Д. Українська мова для іноземців. – Одеса, 2000.
3. Тематичні діалоги для розвитку усного мовлення на початковому етапі навчання української мови як іноземної / Укл. Н. Станкевич. – Львів, 2000.
4. Терлак З., Сербенська О. Українська мова для початківців. – Львів: Світ, 2000.